

DOMUZ GRİBİ

Orthomyxovirid ailesinden; Influenza A (H1 ve daha az sıklıkla H3N2,H3N1,H1N2) ve nadiren Influenza C virüsleri dünyanın pek çok yerinde domuzlarda üst solunum yolu bozukluğu ile seyreden, domuzların klasik grip enfeksiyona yol açmaktadır. İnsanlardaki grip virüsü gibi, domuz gribi virüsü de domuzlarda sürekli değişim göstermektedir.

Domuzların solunum yollarında domuz, insan ve kuş gribi virüslerine duyarlı reseptörler (alıcılar) bulunmaktadır. (İnsanlarda α -2-6, kuşlarda α -2-3 reseptörleri mevcutken domuzlarda her iki reseptör de mevcuttur). Dolayısıyla domuzlar, virüslerin eş zamanlı bulaşması halinde yeni grip virüslerinin ortaya çıkma ihtimalini (virüsün mutasyona uğraması) arttırmaktadır.

Influenza A'nın alt tipi "AH1N1" 'in genetik yapısında oluşan değişikliklere bağlı olarak domuzdan insana ve insandan insana geçen bir form kazanmıştır. (H1N1 virüsünde antijenik shift sonucu kanatlı, domuz ve insana ait gen segmentlerinin varlığı belirlenmiştir) Kanatlılarda enfeksiyon oluşturup oluşturmadığı henüz belirlenmemiştir.

Hayvanlarda bulaşma:

H1N1 ve H3N2 domuz gribi virüsleri domuz popülasyonlarında endemiktir; virüs domuzlar arasındaki yakın temas, enfekte ve enfekte olmayan domuz çiftlikleri arasında nakli yapılan kontamine ekipmanlarla bulaştığı bildirilmektedir. Salgınlar domuzlar arasında soğuk havalarda (sonbaharın sonları ve kış mevsimleri) ve duyarlı sürüye yeni domuzlar katıldığı zaman gözükür.

Domuzlarda klinik semptomlar:

Ani ateş, halsizlik, burun akıntısı, solunum güçlüğü dolayısıyla ağızdan soluma ve öksürükle seyreder. Bütün yaş gruplarındaki domuzlar hastalığa duyarlıdır. Domuzlardaki mortalite (ölüm) oranı oldukça düşük olmakla birlikte hasta domuzlar ilk semptomlar görüldükten sonra 5-7 gün içinde iyileşirler. Enfeksiyon geçiren sürüler ve aşılardan sürülerde sporadik enfeksiyona rastlanır. Ayrıca sürüler klinik belirti göstererek veya klinik belirti göstermeksizin etkilenebilirler.

Domuz gribiyle mücadelede:

-Ticari olarak kullanılan aşılardan mevcuttur; ancak % 100 etkin değildir; bunun nedeni domuzların grip virüsünün birden çok alt türü ile enfekte olmaları ve mevcut aşılardan bütün suşlara karşı koruma sağlamamasıdır. Mevsimsel olarak uygulanan grip aşısı H3N2'ye karşı kısmi koruma sağlarken, H1N1'e karşı koruma sağlamamaktadır
-Hastalaktan korunmak amacıyla biyogüvenlik önlemleri, çiftlik çalışanlarına hijyen eğitimleri verilmesi, domuz yetiştirme alanlarında uygun havalandırmanın yapılması gereklidir.
-Veteriner hekimler, domuz sürüleri arasında enfeksiyonun yayılımını engelleyici sürü idaresi stratejiler oluşturarak, grip virüslerinin domuz, insan ve kanatlılar arasında bulaşmayı engelleyerek gribin sirkülasyonunu önleyici rol üstlenirler.

İnsanlara Bulaşma:

Domuz gribi virüsü, hasta domuz veya insan ile yakın temasta bulunan veya solunum yolu çıktıklarına temas eden insanlara **solunum yolu ile bulaşır**.

Kanatlı ve domuz çiftliklerinde çalışanlar ciddi risk grubunu oluştururlar; hayvanlarda influenza salgınlarında, virüsün bu kişilere bulaşma ve yeni bu "konakçı" da çeşitlenerek insanlar arasında yayılır hale gelme riski yüksektir. Kanatlı ve domuz çiftliklerinde çalışan ve hayvanlarla sık temasta bulunan kişilere mevcut grip aşılardan uygulanması ve bu hayvan popülasyonunda oluşabilecek yeni virüs türlerinin yakından takibi halk sağlığının korunması adına alınması gereken önemli bir önlemdir.

Veteriner hekimler ve et işletmelerinde çalışanları da, virüsün bulaşma tehlikeli ile karşı karşıya olsalar da; çiftlik çalışanlarına göre bu risk daha düşüktür.

2009 mart yılında başlayan salgını zoonoz (hayvandan insana geçen) karakterde değildir; Mart ayında Meksika'da domuz çiftliği çalışanlarında görülen vakaların ardından virüs insandan insana bulaşan bir yapı kazanmıştır.

Hapşırma, öksürme veya kişinin virüsün bulunan bir yere dokunmanın ardından ağzına ya da burnuna dokunması yolu ile insandan insana bulaşan virüs; ateş, öksürük, boğaz ağrısı, yaygın kas ve eklem ağrıları, baş ağrısı, üşüme, yorgunluk, burun akıntısı gibi belirtiler oluşturmaktadır, bazı vakalarda kusma ve ishal de görüldüğü bildirilmiştir. 65 yaş ve üstü ile 5 yaş altı çocuklarda, hamile bayanlarda ve astım, diyabet, obezite, immun sistemi zayıflatan hastalıklar ve kalp rahatsızlıkları gibi sağlık problemleri bulunan kişilerde ciddi komplikasyonların oluşma riski daha fazladır.

Genel olarak kişisel temizlik önlemlerinin alınması; özellikle etkin yöntem olarak ellerin sık sık yıkanması; öksürürken ya da hapşırırken ağız ve burnun tek kullanımlık mendil ile kapatılması ve mendilin atılması, kalabalık ve havasız ortamlardan mümkün olduğunca kaçınılması, zorunlu haller dışında salgının yaşandığı bölgelere olan seyahatlerin ertelenmesi virüsten korunma yollarını olarak bildirilmiştir. Bol sıvı tüketimi ve iyi beslenmekte de hastalığa yakalanmama açısından önemlidir.

Influenza'nın yiyecekler yoluyla bulaştığına dair herhangi bir kanıt mevcut değildir. Güvenilir yerlerden alınan, uygun şekilde pişirilen domuz eti ve domuz eti ürünlerini tüketmekte bir sakınca bulunmamaktadır. 70 °C'de 30 dk boyunca et kaynatılırsa Influenza riski kalmaz.

Yararlanılan kaynaklar;

WHO(Dünya Sağlık Örgütü); www.who.int

Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü; www.kkgm.gov.tr

European Center for Disease Control; www.ecdc.europa.eu

Sağlık Bakanlığı; www.saglik.gov.tr